

Namatek
True Education

www.namatek.com

HSE

اچ اس ای چیست؟

فهرست مطالب

۱. نقش مهم اچ اس ای (HSE) در صنعت
۲. تاریخچه پیدایش اچ اس ای (HSE)
۳. تعریف HSE
۴. مهمترین وظایف مهندس HSE (بهداشت حرفه ای)
۵. موارد کاربرد اچ اس ای در صنایع مختلف
۶. مفاهیم مهم در اچ اس ای

در هر زمان و مکانی برای انجام یک کار، جان نیروی انسانی مهم ترین فاکتور قابل توجه هست که تنها با حفظ و رعایت نکات مربوط به اچ اس ای (HSE) خواهد بود. شاید قوانین مربوط در این حوزه در ابتدای امر ساده بنظر برسند اما بسیار حائز اهمیت هستند. در این مقاله سعی داریم به زبان ساده با مبحث بهداشت و ایمنی کار آشنا شویم.

با ما همراه باشید.

نقش مهم اچ اس ای (HSE) در صنعت

در بحث بهداشت و ایمنی کار، همه ما اعتقاد داریم که کارگران حق دارند در محل کار خود به طور کامل ایمن فعالیت داشته باشند و در سلامت و امنیت کامل به خانه بازگردند. به همین دلیل هدف اصلی استانداردسازی محیط کار، جلوگیری از مرگ ناشی از کار، صدمات و ایمنی کامل کارگران است.

با دادن اطمینان به کارفرمایان برای مدیریت صحیح خطرات احتمالی، می توان بهره وری را تقویت نمود، از اقتصاد حمایت کرد و جامعه عادلانه تری ساخت. اچ اس ای همان راهکار مدرن امروزی است که برای تحقق این اهداف به کارگران کمک می کند تا بیاموزند چگونه می توانند در محیط کار و زندگی ایمن و سالم بمانند. دنیای کار دائماً در حال تغییر و تحول است.

ما می توانیم از علم و آگاهی برای درک و تسلط بر این تغییرات استفاده کنیم و این دانش به ما کمک خواهد کرد بتوانیم به راحتی بر نارسایی ها غلبه کنیم و امن ترین و بهترین مکان ها را برای کار و تجارت به کارفرمایان و کارگران هدیه دهیم.

تاریخچه پیدایش اچ اس ای (HSE)

دانش بهداشت حرفه ای، به عنوان یک تخصص ویژه به نسبت جدید است اما مفاهیم مطرح شده در آن، از زمان های بسیار دور مورد توجه بوده است. رامازینی، نخستین پزشکی بود که به توصیف بیماری های ناشی از شغل های گوناگون پرداخت و نخستین فردی بود که به پزشکان پیشنهاد داد، به هنگام پرسش های خود از بیمار، شغل او را نیز جویا شوند. چرا که ممکن است ارتباطی نزدیک میان شغل فرد و بیماری او وجود داشته باشد.

امروزه، این پرسش بسیار مهم در شرح حال نویسی همه بیماران استفاده می شود زیرا پس از تحقیقات رامازینی، عوارض ناشی از کار، بیشتر مورد توجه پزشکان قرار گرفت. در ایران نیز پس از انقلاب اسلامی، وزارت کار و امور اجتماعی با همراهی وزارت بهداشتی وقت، بر نیروی کار و بهداشت و

ایمنی کارگران و کارکنان نظارت داشتند. در دی ماه سال ۱۳۶۲ با نظارت بر بهداشت محیط کار و کارگر بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت.

اداره ای نیز با عنوان اداره بهداشت حرفه ای تاسیس شد تا مسئولیت حفظ و ارتقای سلامت نیروی شاغل کشور را در مشاغل گوناگون جامعه عهده دار شود.

جالب است بدانید به دلیل اهمیت بسیار زیاد این موضوع در تقویم جهانی نیز روز ۲۸ آوریل که مصادف با ۸ اردیبهشت می باشد، توسط سازمان بین المللی کار با عنوان روز جهانی بهداشت حرفه ای و ایمنی محیط کار به رسمیت شمرده شده است.

تعریف HSE

نیروی کار هر کشور، به ویژه کشورهای در حال توسعه، بخش پر اهمیت از سرمایه های ملی شناخته شده و اساس توسعه اقتصادی و اجتماعی محسوب می شود. به همین سبب، حفاظت از تندرستی نیروی کار و بهینه سازی محیط کار، از اهمیت شایان توجه ای برخوردار است.

بهداشت (Health)، ایمنی (Safety) و محیط زیست (Environment) سه اصل اساسی در پایه ریزی قوانین بهداشت حرفه ای هستند که به کمک آنها می توان در راستای فراهم آوری، حفاظت و بالا بردن سطح سلامت نیروی کار گام برداشت.

بهداشت کار یا مهندسی بهداشت در ساختار اچ اس ای شامل دانش زیر می باشد:

- پیش بینی
- تشخیص
- ارزیابی
- کنترل خطرهای بهداشتی در محیط کار

این دانش ارزشمند ریشه در بسیاری از علوم مانند شیمی، فیزیک، مهندسی، ریاضیات، پزشکی، فیزیولوژی، آمار و نیز علوم انسانی دارد. هدف از ایجاد دانش HSE تأمین، نگهداری و بالا بردن سلامت و تندرستی کارگران و در نهایت، ایمن نگهداشتن جامعه است.

سلامت شغلی (Occupational Health)

بررسی تندرستی، ارتباط آن با کار و محیط کار را سلامت شغلی می‌گوییم. در ابتدا سلامت شغلی، به آسیب‌ها یا بیماری‌های شغلی محدود می‌شد که به کار، شرایط کار یا محیط کار نسبت داده می‌شدند اما به تدریج، بررسی‌های انجام شده مشخص کرد که سه عامل یاد شده از جمله عوامل کمک‌کننده به بروز بیماری‌های غیر شغلی نیز هستند و از این رو، دامنه سلامت شغلی گسترش یافت.

برای رسیدن به اهداف زیر بررسی سلامت شغلی در هر حرفه‌ای بسیار ضروری می‌باشد:

۱. تأمین، حفاظت و بالا بردن سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی کارکنان
۲. پیشگیری از بیماری ها و آسیب های ناشی از کار
۳. حفاظت کارکنان در برابر عواملی که برای تندرستی زیان آور هستند
۴. به کارگیری فرد در کاری که از لحاظ فیزیولوژیک و روانی توانایی انجام آن را دارد
۵. همخوانی کار با فرد و در صورت نبود امکان، همخوانی فرد با کار

سازمان های بین المللی فعال در زمینه بهداشت حرفه ای

در تمام دنیا و در تمامی مشاغل بحث بهداشت حرفه ای و HSE بسیار مورد توجه می باشد و سازمان ها، انجمن ها و مراکز متعددی را درگیر خود کرده است که از جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (ILO) سازمان بین المللی کار
- (WHO) سازمان بهداشت جهانی
- (OSHA) سازمان های بهداشت و ایمنی صنعتی
- (NIOSH) مرکز پژوهش های ملی بهداشت و ایمنی شغلی
- (NFPA) انجمن ملی حفاظت در برابر آتش سوزی

مهم ترین وظایف مهندس HSE (بهداشت حرفه ای)

جهت دستیابی به شرایط ایده آل و رفع مشکلات موجود در محیط های کاری، ابتدا باید عوامل زیان آور توسط فردی دانش آموخته که از او با عنوان مهندس بهداشت حرفه ای یاد می شود شناسایی شود. این عوامل شامل موارد زیر می شوند:

- فیزیکی
- شیمیایی
- بیماری ها
- حوادث

وظیفه اصلی یک مهندس HSE چیزی جز این نیست که در درجه اول، با اولویت قرار دادن ایمنی در محیط های کاری و با پیشگیری و به حداقل رساندن جراحات و عوارض شغلی، این گونه دردها و رنج ها را کاهش داده و در جهت هر چه بهتر کردن وضعیت کارگران زحمتکش تلاش کند.

از دیگر وظایف مهندس بهداشت حرفه ای می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. بازرسی فنی محیط کار
۲. اندازه گیری و ارزیابی عوامل زیان آور فیزیکی و شیمیایی، ارگونومیک و زیست شناسی محیط کار
۳. بررسی روش های متداول کار در کارگاه ها و ارایه روش بهینه
۴. بررسی وسیله های حفاظت فردی و راهنمایی در چگونگی استفاده از آنها
۵. پیشگیری از بیماری ها و حوادث شغلی در همه حرفه ها
۶. تشکیل پرونده پزشکی پرسنل و بررسی وضعیت سلامتی آن ها

موارد کاربرد اس ای در صنایع مختلف

با توجه به اصل ماده ۸۵ قانون کار، برای حفظ نیروی انسانی و منابع مادی کشور رعایت دستورالعمل هایی الزامی است که از طریق شورای عالی حفاظت فنی (جهت تامین حفاظت فنی) و وزارت بهداشت، درمان و

آموزش پزشکی تدوین می شود و هدف آن جهت جلوگیری از بیماری های حرفه ای و تامین بهداشت کار و کارگر و محیط کار است. این قانون برای کلیه کارگاه ها، کارفرمایان، کارگران و کارآموزان تعریف شده است.

این قانون تبصره ای نیز دارد که بر اساس آن کارگاه های خانوادگی نیز مشمول تمام مقررات این اصل بوده و مکلف به رعایت اصول ایمنی و بهداشت کار می باشند. همچنین با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از نیروی کار در بخش بهداشت و درمان مشغول ارائه خدمات می باشند طبق دستورالعملی باید مراکز بهداشتی درمانی که دارای حداقل ۲۵ شاغل باشند، رئیس یا مدیر مرکز بهداشتی درمانی کمیته ای به نام کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تشکیل دهد.

مفاهیم مهم در اچ اس ای

در حوزه ایمنی صنعتی واژگان انگلیسی مهمی به کار می روند که باید با مفهوم آن ها آشنا باشیم.

تعریف HAZARD

HAZARD یا خطر یا مخاطره یعنی هر موضوعی که پتانسیل آسیب رسانی به انسان، سرمایه، محیط زیست و اعتبار را داشته باشد. به عنوان مثال اختلاف سطح یک HAZARD محسوب می شود زیرا پتانسیل آسیب رسانی را دارد.

تعریف DANGER

DANGER به معنای قرار گرفتن در معرض یک خطر می باشد.

تعریف SAFETY

SAFETY یعنی درجه یا میزان دوری از خطر

تعریف INCIDENT

رویداد یا وقایع ناخواسته (INCIDENT) به گروهی از وقایع اطلاق میشه که فرایندهای کاری رو مختل می کنند.

INCIDENT به دو دسته تقسیم بندی می شود:

- ACCIDENT : زمانی که رویدادها (INCIDENT) پیامدهای نامطلوبی به همراه داشته باشند.
- NEARMISS : زمانی که رویدادها (INCIDENT) پیامدهای نامطلوبی به همراه نداشته باشند و اصطلاحاً به خیر بگذرند.

انواع شرایط

انواع شرایط به شرح زیر دسته بندی می شوند:

- شرایط عادی: شرایطی که برنامه ریزی شده و تحت کنترل است و افراد کارهای روزمره خود را انجام می دهند.
- شرایط غیرعادی: شرایطی که برنامه ریزی شده و تحت کنترل است ولی یک کار غیر روتین انجام می شود.
- شرایط اضطراری: وضعیت ناگواری که اثر آن بعد از وقوع یک حادثه هنوز ماندگار است و نیازمند یک اقدام آنی می باشد.
- شرایط بحرانی: شرایط بحرانی زمانی اتفاق می افتد که میزان نیازهای ما برای کنترل حادثه نسبت به منابعی که در دسترس داریم بیشتر است.

نکته ای که اینجا قابل ذکر است این می باشد که در شرایط اضطراری میزان نیازهای ما در سازمان با میزان منابع برابری می کند.

- فجایع (DISASTER): فاجعه زمانی اتفاق می افتد که مجبور هستیم جان تعداد کمی از انسان ها رو برای نجات جان تعداد بیشتری از انسان ها به خطر بیندازیم.